

High Holy Day Seating

כללי התנהגות לראש השנה ויום הכפורים

שנת תקצ"ב

לקהל עדת ישורון פה פוזנא

הוועד החתום מטה אשר כבוד אדמו"ר הגאון אב"ד בראשם בצירוף רבני ביד"צ יצ"ו, נשא ונתן בנוגע להתנהגות בשני ימים טובים של ראש השנה וביום כפורים הזה, ובהתחשב בכך שלפי דברי הרופאים התקהלותם של מספר רב של אנשים בבתי כנסיות למשך כמה שעות, היציאה המוקדמת על קיבה ריקה והנשימה של אויר הבוקר החריף – עלולים לגרום למחלת החולירע; ובנוסף לכך ההארה על ידי מנורות של שמן וחלב מזיקה מאוד לבריאות – נקבע כדלקמן:

(א) בכל בתי כנסיות, הן בעזרת אנשים והן בעזרת נשים, מותר יהיה בראש השנה ויום כפורים לתפוס רק את מחצית המקומות, בצורה כזו, שליד כל מקום שיושבים בו המקום השני הגובל עמו לא יהא תפוס. ועל כן רק מחצית מבעלי המקומות בבתי הכנסת יהיה להם גישה לבתי הכנסות בימים הקדושים האלה. ומכיון שלכל בעלי המקומות זכויות שוות ומי נדחה מפני מי, לכן המחצית האחת תתפוס את מקומותיה בבתי כנסיות בשני ימים טובים של ראש השנה, והמחצית השניה ביום הכפורים לילה ויום.

(ב) כדי שתושג המטרה שמכל שני מקומות ישיבה בבתי הכנסת ישאר האחד חפשי, וכדי לקבוע מי יתפוס את מקומו בראש השנה ומי ביום הכפורים, הרי הגאב"ד הטיל גורל – מכיון שכל המושבים בבתי הכנסות ממוספרים כסדרם – בין המספרים 1 ו-2, עלה בגורל המספר 1. לגבי ראש השנה תופס אם כן מספר 1 ולגבי יום הכפורים מספר 2. על ידי הטלת הגורל יוצא, שכל בעלי המקומות שמספר הכסא שלהם הוא בלתי זוגי ישבו במקומותיהם בראש השנה, בשעה שאלה שמספר מקומותיהם זוגי ישאירו אותם פנויים. וההיפוך ביום הכפורים – בעלי המקומות שמספריהם זוגיים יתפסו את מקומותיהם, בשעה שהמקומות שמספריהם בלתי זוגיים לא ייתפסו.

(ג) הגאב"ד נ"י ודיינים קבועים והגבאי החודש שבהכנ"ס והמשועבדים דבהכנ"ס והעומד לסגן כל השנה כמנהגו פה, וכן בעלי תפילות והתוקעים ביוםם, וכן בעזרת נשים הרבנית תי' וגבאות בכל ביהכנ"ס – ישמרו על מקומותיהם הן בראש השנה והן ביום הכפורים, גם אם לפי ההגדרה הנ"ל היו צריכים לוותר עליהם.

(ד) אלופי גבאי צדקה ידאגו להדפסת כרטיסים בצורה מיוחדת לכל בית כנסת. בעלי מקומות הבלתי זוגיים יוכלו לקבל מאלופי הגבאים את הכרטיסים המיועדים להם ביום ג' קודם ראש השנה לשם שימוש בראש השנה, ובעלי המקומות הזוגיים יוכלו לקבל את כרטיסיהם ליום הכפורים אי"ה ביום ה' קודם יום הכפורים.

(ה) לשם שמירת הסדר יוצב משמר צבאי בכל כניסה לבית הכנסת, שיש להראות לו את הכרטיסים, ובמיוחד פקיד המשרה אף הם ידאגו לשמירת הסדר בבית הכנסת.

(ו) היות כי אלה שלא תהיה להם דריסת רגל בבתי כנסיות יצטרכו להרכיב מנינים בבתי פרטיים, לכן חייבים בעלי המנין להקפיד במיוחד שמספר המשתתפים בהתאם לנפח המקום יהיה אף הוא מוגבל באותה צורה, כך שרק מחצית המקומות שיוצרו שם יהיו תפוסים, ויוטל פיקוח על שמירת הוראה זו מצד משטרת הבריות.

(ז) אלופי גבאי צדקה יסייעו ככל יכולתם להקמת המנינים ולספק להם את ספרי תורות ושופרות הדרושים.

(ח) כפי פקודת אדמ"ו הגאב"ד נ"י יש לערוך מכירה פומבית של המצוות בכל המנינים, ההכנסה תהיה קודש לקופת הצדקה.

(ט) בראש השנה תמשכנה התפילות מן יגדל עד אחר כל התקיעות שאחר תפילת מוסף – חמש שעות בלבד. בתי הכנסיות יפתחו בשעה 5, בשעה 5.30 יתחילו ביגדל, ובשעה 10.30 תסתיימנה כל התפילות והתקיעות. לשם כך נקבע כי:

(א) ה"מצוות" תמכרנה בכל פעם בערב שלפני כן אחר תפילת ערבית.

(ב) כל מי שעולה לתורה יוכל לעשות רק "מי שבירך" אחד.

(ג) הפיוטים שלפני הקדושה שחרית [ביום ראשון של ראש השנה] מן מלך במשפט וכו' וביום השני מן אשר מי יעשה וכו', וכן הפיוטים שבין מלכויות זכרונות ושופרות למוספים, אנסיכה ואהללה וכו' – לא ייאמרו כלל.

(ד) בעלי התפילות לא יאריכו כלל וכלל בנגונים ובחזנות, רק יאמרו את התפילות מלה במלה ויטעימוה ברגש ובכונה.

(י) בראש השנה אסור להאיר את בתי הכנסיות לפני הצהריים, ורק לפני העמוד של החזן ידלקו כמה נרות.

(יא) הגאב"ד וביד"צ מודיעים, שאין איש יוצא על פי דין אם יבוא לבית הכנסת בראש השנה בקיבה ריקה, וכל אחד מחויב לאכול דבר מה חם בבוקר, ואפילו אם כבר יהיה יום חייב הוא לפחות לשותות תה.

(יב) הגאב"ד וביד"צ מודיעים שכל מי שמרגיש חולשה קלה ביותר מחויב תיכף אחר תקיעת שופר ללכת לביתו ולאכול ארוחת בוקר בעשיית קידוש במקום סעודה, ואף שהוא הפסק בין תקיעות מיושב לתקיעות מעומד. כי תיכף אחר שחרית חל חיוב קידוש וזה אי אפשר לעשותו אלא במקום סעודה, אבל קודם תקיעת שופר רק טעימה בעלמא מותר ולכן רק בקושי רב אפשר לעשות קידוש במקום סעודה קודם תקיעת שופר. אולם כדי שאיש לא יאחר את תפילת מוסף בלחש, ימתינו בכל בתי כנסיות לערך חצי שעה בהתחלת תפילת מוסף.

(יג) בליל יום כפור לא יאמרו תפילת שומע תפלה כרגיל בנגון ופסוק בפסוק, אלא הקהל והחזן יאמרו ביחד בלי נגון, והפיוט אותך אדרוש עד הן יעביר וכו' לא יאמרו כלל. בשעה 10 חייבים כל בתי כנסיות להסגר, וכל אחד מחויב לנוח בלילה בביתו.

(יד) בשחרית יום כפור יפתחו בתי כנסיות בשעה 4.30, בשעה שהצבא בא על משמרו. בשעה 5.45 יתחילו ביגדל. סליחות לא יאמרו כלל וכלל לא בשחרית ולא במוסף ולא במנחה. יאמרו רק כי על רחמיק הרבים,

פעם אחד שלש עשרה מדות, ומיד אחר כך זכור רחמיק. בשחרית יום כפורים מתחילים מיד אחרי על מכוון והיכלך – תוך השמטת שאר הפיוטים – לומר "כי על רחמיק".

טו) החזן של שחרית חייב לקצר בחזנות ונגונים כדי שתפילת שחרית, קריאת התורה והזכרת נשמות ייגמרו בשעה 10.30. החזן של מוסף יתחיל רק ב-11.30, ובינתיים אפשר לומר תהלים, ומי שירצה ינוח במשך כל השעה הזאת בביתו. החזן של מוסף חייב לסיים בשעה 3. החזן של מנחה יעמוד להתפלל רק בשעה 4.15, ובינתיים ינהגו כמו בין שחרית למוסף.

טז) לשם הארת בתי הכנסיות ביום הכפורים לא ישתמשו בנרות שמן או חלב או שיעוה צהובה, ולכן אין איש רשאי להביא לבית הכנסת, אלא כל הבעלי בתים נדרשים לתרום את הסכום של נרות שיעוה או מנורות שהיו מביאים בשנים אחרות לבית הכנסת – לקופת הצדקה. ואלופי הגבאים יצ"ו יאירו את בתי כנסיות בנרות שיעוה לבנים אשר יבערו עד 10 בלילה, אבל ביום יודלקו נרות שיעוה רק לפני העמוד ועל המקום של הגאב"ד נ"י, מן כל נדרי עד אחר תפילת נעילה. מחוץ לזה לא יבערו כל נרות במשך כל היום עד קודם נעילה ואז יודלקו הנרות ע"י נכרי. ואף שעד עתה היה נהוג פה למנוע מזה ידליק נכרי לצורך ישראל ביום כפורים, והנרות אשר הובאו בערב יום כפורים לבית הכנסת היו דולקים מערב יום כפורים עד סוף נעילה, ואף לפי העת שצריך הרחקה מכל מיחוש וחשש בעולם, לזה פסק הגאב"ד ביד"צ בשעת הדחק טוב לסמוך על הפוסקים המתירים הדלקה על ידי נכרי בשביל ישראל לצורך מצוה ותפילת נעילה.

יז) יום כפורים דאורייתא, ועל כן הגאב"ד וביד"צ יצ"ו אינן יכולין להקל באופן כללי בענין התענית. אולם כדי לשלל אחד תהיה הזדמנות לשאול בעצת רופא מיד עם הרגשת חולשה או שלשול ח"ו, יהיו שני רופאים נוכחים במשך כל היום בחדר הקהל בתור מקום מרכזי של כל בתי כנסיות דפה. הגאב"ד מזהיר עם זאת באזהרה גדולה, שלא לשמור בסוד אף את המקרה הקל ביותר ח"ו אף מעט מזעיר בהסתר, אלא לשאול מיד להרופא. והעובר על זה הרי מתחייב בנפשו, ולא בנפשו בלבד כי יכול להיות תקלה על ידו ח"ו לנפשות אחרות, וסופו עומד ליתן דין על נפשו ועל נפשות אחרות, ונוסף לזה ביום הקדוש והנורא הזה שיזהר בעצמו מהעבירה הגדולה הזאת שהיא בכלל שפיכות דמים ביום הקדוש חלילה וחלילה.

ועד החולירע של בני דת משה

בתוך הדברים הנ"ל יש איזה פרטים הנוגעים לדינא, המה אשר הסכימו עמי כבוד ידידי הרבנים המאוה"ג בית דין הצדק דפה, ובאו בעצמם על החתום.

הק' **עקיבא** במו"ה משה **גינז** ז"ל

הק' **יעקב קאלפארי**

הק' **מרדכי** לאנדסבורג

הק' **שמואל** בן מו"ה לאזי זצ"ל פ"ד

Translation by Rabbi Shimon Silver

Published in *A Tishrei Companion*

(Pittsburgh: Kollel Jewish Learning Center,
2020)

Regulations and warnings at the outbreak of the cholera epidemic

**The general rules of
conduct for Rosh Hashanah
and Yom Hakipurim
for year 5592/1831**

**For Khal Adath Yeshurun,
Here in Posen**

The committee signed below with our great esteemed master the Av Beth Din (Chief Rabbi) at its head together with the rabbis of the Beth Din (rabbinical court), may G-d protect them, has been deliberating on rules of conduct on the two days of Rosh Hashanah and on Yom Kippur this year. We have taken into consideration that, according to the doctors, large gatherings of men in shuls for hours, leaving home on an empty stomach, and breathing the nippy morning air, risk contributing to catching cholera. In addition, lighting with lamps of oil and tallow is very harmful to health. [These regulations] are herewith set forth:

1. In all shuls both in the men's

section and in the women's section on Rosh Hashanah and Yom Kippur only half of the seats may be occupied, using the following model: Every seat will have an empty seat next to it. Only half of the seat-holders in the shuls will be able to attend the shuls on these holy days. All seat holders have equal rights, and who may lose his rights to whom else? Therefore, one half may occupy their seats in shuls on the two days of Rosh Hashanah and the other half on Yom Kippur by night and day.

2. In order to reach the objective of ensuring that every second seat is vacant, and to determine who will get their seat on Rosh Hashanah and who on Yom Kippur, the Gaon Av Bais Din, (the Chief Rabbi, or senior member of the local Rabbinical Council, in this case, R Akiva Eger himself) cast a lottery, as all the seats in the shuls are numbered in order as multiples of 1 or 2 (odd or even numbered) and the lot fell on the number 1. For Rosh Hashanah the seats with odd numbers will be occupied and for Yom Kippur, the even numbers. By way of the lottery it turns out that seat-holders whose numbers are odd will occupy their seats on Rosh Hashanah and those whose seat numbers are even will leave their seats vacant. The opposite [will occur] on Yom Kippur – seat-holders whose seat numbers are

- even will occupy their seats while the odd numbered seats will not be occupied.
3. The Gaon Av Beis Din (R Akiva Eger, chief Rabbi), may his light shine, the permanent Dayanim, the Gabbai (officer) of the month, the person appointed Segan (the gabbai who calls out aliyos) for the year according to our minhag here, and also the Baalei Tefilos, leaders of the services on their day, and also in the women's section, the Rebitzen, may she live long, and the gabba'iss (women officers) of every shul – will keep their seats both on Rosh Hashanah and on Yom Kippur even though according to the lottery they would have needed to give them up.
 4. The head officers (Members of the Board) should take care of the printing of tickets in a unique way for each shul. The odd numbered seat-holders can pick up their tickets on the Tuesday before Rosh Hashanah for use on Rosh Hashanah, and seat-holders with even numbered seats can pick up their tickets up for Yom Kippur on Thursday before Yom Kippur.
 5. To maintain order an army guard will be seated at every entrance to a shul, people will be expected to show him the tickets, and special police officers will also be responsible to maintain this arrangement in the shuls.
 6. As those who will not be permitted entry to shuls will need to make Minyanim in private homes, those running each minyan are required to be specially vigilant that the number of participants relative to the space will also be limited in the same fashion, such that only half of the seats that are set up there will be occupied, and that supervision will be enforced to observe this ruling through the health authorities.
 7. The executive board members will help as much as they can to set up the minyanim and to provide them with sifrei Torah and Shofars, as needed.
 8. By order of our Master and Teacher the Chief Rabbi, may his light shine, a public sale of the "Mitzvos" (aliyos and kibudim) should be made at all the minyanim and the monies shall be consecrated to the communal charity coffers.
 9. On Rosh Hashanah, the services from Yigdal until after the shofar blasts at the end of Musaf should take no longer than five hours. The shuls should open at 5, at 5:30 they shall begin with Yigdal and at 10:30 all the tefilos and shofar blasts should end. To this end:
 - a) The "Mitzvos" will be sold the evening before, after Maariv;
 - b) anyone who has an aliya may make just one "Mi Shebairach";

- c) The **Piyutim** (additional) liturgical poems before **Kedusha** at **Shacharis** [on the first day of RH] **מן מלך במשפט וכו' וביום השני** (and on the second day) **מן אשר מי יעשה וכו'** (the poems beginning with those words and everything between them) and also **הפיוטים שבין מלכויות וזכרונות ושופרות למוספים, אנשיכה ואהללה וכו'** the poems for Musaf between the middle brochos shall not be said at all; d) The leaders of the services may not draw out the services at all with songs and **chazanus**, they should only say the **tefilos** word for word and give them meaning with feeling and *kavanah*.
10. On **Rosh Hashanah** it is forbidden to light up the shuls before noon. Only in front of the *amud* of the **chazan** they may kindle some lights.
11. The Chief rabbi and Bais Din announce [their ruling] that no-one is **יוצא על פי דין** – fulfills his obligation halachically, if he comes to shul on **Rosh Hashanah** with an empty stomach. Everyone is obligated to eat something warm in the morning. Even if it is already day (after dawn when one should not eat before davening) he is obligated at the very least to drink tea.
12. The Chief Rabbi and the Bais Din rule that anyone feeling any minor weakness is obliged immediately after blowing shofar to go to his home and to eat breakfast by reciting kiddush where he will be eating a meal. Although this is an interruption between the first blasts and the second blasts during Musaf. For right after Shacharis the obligation to recite kiddush takes effect and this is not possible to do unless it is where there will be a meal. However, before blowing the shofar, only a small snack is permitted. Therefore, only with great difficulty is it possible to make **קידוש במקום סעודה קודם** kiddush with its meal before blowing shofar. However, so that nobody should be late for the silent Musaf prayer, they shall wait about a half hour before beginning Musaf in every shul. (R Gestetner felt that this clause contains many halachic details. He transliterated the original German in a footnote to prevent misunderstandings. He also added a detailed and extensive discussion of the issues. While we will not do that here, please understand that this deals with a halachic controversy and this should not be taken as a conclusive ruling.)
13. On **Yom Kippur** night, the **תפילה** should not be said with the tune and passuk by passuk as is the usual custom (in Posen; this is not our custom). Rather, the congregation and the chazan should say it together without the tune, and the piyyut **אֲתוּ הֵן יַעֲבִיר אֲדָרוּשׁ** until (which most shuls omit nowadays) should not be said at all. At 10 (PM) all shuls must

close. Everyone is absolutely obligated to rest at night in his own home. (It is not unusual for people to spend the night awake in shul.)

14. On the morning of Yom Kippur, the shuls will open at 4:30, at the time that the army changes guard. At 5:45 [services] will begin with Yigdal. Selichos will not be said at all, not at Shacharis and not at Musaf and not at Mincha. They will say only **כי על רחמך** and one time the Thirteen Attributes [of Mercy] and right after that **זכור רחמך**. At Shacharis on Yom Kippur right after **והיכלך** they will begin **“כי על רחמך”** skipping other פיוטים. (R Gestetner points out that his is not to be taken literally. Some of the prayers between these are essential.)
15. The cantor for Shacharis is obligated to shorten the chazanus and songs so Shacharis, Krias Hatorah and Yizkor will end by 10:30. The cantor for Musaf shall not begin before 11:30. In between one can say Tehilim, and whoever wants can rest for the entire hour in his home. The cantor for Musaf is obligated to finish by 3. The cantor for Mincha should stand up [to begin] services only at 4:15. In between they shall do the same as between Shacharis and Musaf.
16. For lighting in shuls on Yom Kippur, oil lamps, tallow, or yellow wax shall not be used. Therefore, no-one has permission to bring them to shul. Rather, all

the householders are asked to donate the cost of the wax candles or lamps that they have been bringing to shul in past years – to the communal charity coffers. The Members of the Board will light the shuls with white wax candles that will burn until 10 at night. But by day wax candles will be lit only before the *amud* and at the seat of the Chief Rabbi from Kol Nidrei until after Neilah. Apart from these, no lamps will burn throughout the day until before Neilah. At that point the lights will be kindled by a non-Jew. ואף שעד עתה נהוג פה למנוע מזה, שידליק נכרי לצורך ישראל ביום כפורים, והנרות אשר הובאו בערב יום כפורים לבית הכנסת היו דולקים מערב יום כפורים עד סוף נעילה, ואך לפי העת שצריך הרחקה מכל מיחוש וחשש בעולם. לזה פסק הגאב"ד וביד"צ בשעת הדחק טוב לסמוך על הפוסקים המתירים הדלקה על ידי נכרי בשביל ישראל לצורך מצוה ותפילת נעילה. Although until now the practice in this community is to refrain from having a non-Jew kindle for a Jew on YK, and the lights brought to shul are left burning from Erev YK until the end of Neilah, but at this time we need to distance any risks or concerns that exist. Therefore, the Chief Rabbi rules that in pressing circumstances we rely on the halachic authorities who permit kindling by a non-Jew for a Jew to facilitate a mitzvah and Tefilas Neilah.

17. Yom Kippur is a Scriptural

obligation. Therefore, the Chief Rabbi and his court are unable to rule leniently in a general sense regarding the fast. However, so that every single person has the opportunity to consult with a doctor for guidance immediately when feeling weakness or diarrhea G-d forbid, there will be two doctors available all day in the congregational room serving as a central location in every shul in town. The Chief Rabbi has warned about this with a severe warning: Do not keep secret even the most minor event even a tiny bit secret, but ask the doctor immediately. והעובר על זה הרי הוא מתחייב בנפשו, ולא בנפשו בלבד כי יכול להיות תקלה על ידו ח"ו לנפשות אחרות, וסופו ליתן דין על נפשו ועל נפשות אחרות, ונוסף לזה ביום הקדוש והנורא הזה שיזהר בעצמו מהעבירה הגדולה הזאת שהיא בכלל שפיכות דמים ביום הקדוש חלילה. One who violates this is responsible for his own life, and not only for his own life for it is possible that through his actions something bad can happen to others G-d forbid. He will eventually have to give an accounting for his life and for other lives. On top of this, on this holy and awesome day he must guard himself from committing this great transgression that is considered shedding blood on this holy day, Heaven forbid, Heaven forbid.

The Cholera Commission of Those who Follow the Law of Moses

בתוך הדברים הנ"ל יש איזה פרטים הנוגעים לדינא, המה אשר הסכימו עמי כבוד ידידי הרבנים המאווה"ג בית דין הצדק דפה, ובאו בעצמם על החתום

הק' עקיבא במו"ה משה גינז ז"ל

הק' מרדכי לאנדסבורג

הק' יעקב קאלפארי

הק' שמואל בן מו"ה לאזי זצ"ל פ"ד

Included in the above words are certain details that relate to halachic rulings; my esteemed colleagues the rabbis, lights of the exile, the rabbinical court of this town agreed with me on them, and they themselves signed:

(The small) Akiva son of Moraeinu Harav Moshe Ginz z"l

(The small) Mordechai Landsberg

(The small) Yaakov Kalvari

(The small) Shmuel son of Lazi zt"l VogelsDorf

Levi Cooper, originally from Melbourne, has been teaching at Pardes since 1998. He volunteers as community rabbi in Zur Hadassa. Levi completed his doctorate in Bar-Ilan University's Faculty of Law and then held postdoctoral positions in University of Oxford and Ben-Gurion University of the Negev. In addition to teaching at Pardes, Levi is a Teaching Fellow at Tel Aviv University's Faculty of Law. Levi's research focuses on legal history and interplays between Jewish legal writing and broader legal, intellectual, and cultural contexts. His book, *Relics for the Present* (2 volumes), offers a contemporary commentary on the Talmud. His current project examines Rabbinic responses to past pandemics. For more details see <https://www.pardes.org.il/faculty/levi-cooper>.

THE PARDES INSTITUTE OF JEWISH STUDIES is an open, inclusive, diverse and intellectually challenging Jewish learning community based in Jerusalem with programs worldwide. Pardes cultivates a life-long love of Jewish learning, the Jewish people and Israel. Pardes inspires engagement in Jewish life — as communal and spiritual leaders, educators and active participants. For more information see www.pardes.org.il.